

Russisk melankoli i undergrunden

post-apokalyptisk Moskva

ANMELDELSE / 18.07.11

Dmitry Glukhovskys Metro 2033 har ikke kun været en russisk bestseller, men også skabt en franchise bestående af 15 ekstra romaner skrevet af andre forfattere, og et anmelderrost computerspil. Succesen er fuldt fortjent.

Kristian Bøg

Den russiske journalist Dmitry Glukhovskys *Metro 2033* er lidt af et fænomen. Glukhovsky startede i 2002 et interaktivt eksperiment på sin webblog, hvor han med mellemrum lagde et kapitel ud af en bog, han løbende arbejdede på, og fik ideer til at føre historien videre. Dermed er Glukhovsky gået i fodsporene på så store forfattere som Dumas og Dickens, der i 1800-tallet publicerede deres romaner som føljetoner i aviserne. Hvorvidt Glukhovsky har det samme format er endnu uvist. Der gik dog ikke længe før det russiske forlag Eksmo sikrede sig rettighederne til en bogudgivelse, som kom på gaden i 2005. Bogen blev en bestseller, og solgte over 500.000 eksemplarer i Rusland. Samtidig har mere end fem gange så mange læst bogen online. I 2007 fik han overrakt *Encouragement Award of the European Science Fiction Society* prisen for *Metro 2033* ved en ceremoni i København. Tre år senere blev den oversat til engelsk, og opnåede hurtigt kultstatus i Europa. Alligevel har bogen indtil videre bevæget sig under radaren herhjemme, og det er synd for det er en moderne science fiction klassiker.

Handlingen er henlagt til et post-apokalyptisk Moskva lagt øde af atomkrig. De overlevende er blevet drevet under jorden i byens metrosystem for at undslippe den radioaktive overflade. Her har de få tusinde rester af menneskeheden oprettet uafhængige byer og stater baseret omkring de forskellige metrostationer. Vores unge helt Artyom bor på VDNKh stationen i udkanten af metroringen, og da en race af mutanter kaldet "The Dark Ones" truer stationen og hele metroen, må Artyom rejse til hjertet af undergrunden – Polis – for at få hjælp.

Der er lagt op til en klassisk dannelsesrejse, men *Metro 2033* er i virkeligheden en moderne "Gullivers rejser" hvor Glukhovsky kommenterer på det socio-politiske landskab i nutidens Rusland. Metroen er befolket af ny-nazister, kommunister, radikale kristne, kapitalister osv. Og igennem den uskrevne bog Artyom bliver ingen sparet en kritisk refleksion.

Når bogen er sat i den mørke og dystre metro i Moskva, kommer det ikke som nogen overraskelse, at Glukhovsky heller ikke kunne dy sig for at medbringe elementer fra gysergenren. Artyoms færd igennem de kulsorte tunneller er nervepirrende, og man føler sig aldrig sikker i selskab med Glukhovskys fænomene evner til at sprede en dyster stemning. En af personerne som Artyom møder på sin vej fortæller om hvordan folk, der opholder sig for længe i tunnellernes mørke langsomt drives til vanvid af utrygheden. Og det er den samme følelse, man sidder med, mens man læser *Metro 2033*. Man ved, at der intet er i mørket bag en, men man er nødt til at kigge alligevel. Især et kapitel, der udfolder sig i Moskvas store bibliotek, er så foruroligende, at Stephen King godt kan pakke sammen.

Bogen osrer nemlig langt væk af stemning og fortællelyst. Krigsveteraner synger sange om Afghanistan, og et af bogens kapitler foregår næsten udelukkende omkring et bål, hvor der udveksles historier og rygter om metroen. Hvad der fra et vestligt synspunkt kunne lyde kedeligt er her både fængende og interessant. Historien udfoldes igennem de mennesker Artyom møder på sin vej, og – præcis som i virkeligheden – ved vi aldrig, hvad der er rigtigt og forkert. Historierne de fortæller giver tilsammen en broget helhed, hvor intet er entydigt. Man er aldrig rigtig sikker på om der virkelig er genfærd i nogen af tunnellerne, eller om det blot er sprængte gasrør, der gør det af med folk.

Kendere af det russiske sindelag vil genkende, hvor stor en rolle mismodet spiller hos personerne i bogen. Menneskehedens grundvilkår har ændret sig dramatisk - verden er gået under – men for russerne i bogen er der så godt som ingen forskel på før og efter apokalypsen. Den unge naive Artyoms dannelsesrejse er fyldt med de mørkeste og uhyggeligste sider af menneskeheden, og meget lig dens genrepartner Cormac McCarthys *The Road* er der langt mellem de opløftende øjeblikke. Man sidder ofte med tanken om ikke den værste fjende menneskene har, er sig selv.

Specielt bogens overraskende afslutning efterlader en eftertænksom og med dårlig smag i munden – på den gode måde.

Desværre for oplevelsen forekommer den engelske oversættelse (en dansk forventes til september) grov og kantet. Særligt de sidste kapitler bærer præg af en oversætter, der tydeligt har haft for stram en deadline, og gennem hele bogen føles prosaen som en persons tankestrøm hæftet på et løst plot. Man sidder tilbage med en følelse af, at noget mangler, og en trang til at lære russisk, for bag den kluntede oversættelse gemmer der sig et brillant koncept, som kun er endnu mere engagerende på grund af dens forskellighed fra et vestligt tankesæt.

Metro 2033 er en intellektuelt udfordrende og fascinerende rejse igennem Moskvas metro. Bogen er så engagerende og uhyggelig, at man kan tilgive de sproglige fejl, der på en underlig måde næsten passer ind i en fremtid, hvor menneskeheden har mistet alt.

atlas@atlasmag.dk

FAKTA

Dmitry Glukhovsky:
Metro 2033,
Gollancz, 464 sider
(engelsk udgave).

Forventes på dansk
fra forlaget Cicero i
slutningen af
september